

De dochter van Willeke van Ammelrooy
maakte een film over Marco Bakker

‘MET DEZE FILM HEEFT DENISE MIJ Marco TERUGGEGEVEN’

Marco Bakker lijdt nog altijd onder het ongeluk dat hij zeventien jaar geleden veroorzaakte. Zijn stiefdochter, regisseur Denise Janzée, besloot een film te maken over zijn leven. Zij en haar moeder Willeke van Ammelrooy praten erover, aan de hand van vijf scènes uit de film.

Scène 1: een goed mens zijn

Waarin Marco thuis op 't puntje van de bank zit. En in de je-vorm over zichzelf praat. “Je bent bekend van televisie, je hebt meer dan negentig elpees en cd’s gemaakt, waarvan sommige bekroond met goud of platina, en dan hup, dan val je daarvan af, van dat voetstuk. En dan zijn er heel veel mensen die het heel leuk vinden om nog even na te trappen. Die uitslover van televisie!” Later over het ongeluk van zeventien jaar geleden: “Ik weet wat er is gebeurd, en dat is verschrikkelijk, maar ik probeer door hard te werken en een goed mens te zijn voort te leven.” (...) Het is gebeurd, maar zoiets wil je niet, Denise. Je moet jezelf terugknokken.”

Denise: “Ik had er zelf nooit aan gedacht een film te maken over mijn eigen stiefvader. Ik was dertien jaar toen Marco in mijn leven kwam. Geen gemakkelijke periode. Ik was lekker met mama alleen, komt er ineens zo’n meneer in huis. Die ook nog eens een stukje strenger is in zijn manier van opvoeden. Het clichéverhaal van de stiefvader klopte wel bij mij. Filmmaker en vriendin Antoinette Beumer kwam met het idee voor een film over zijn leven. Toen ik er langer over nadacht, wist

ik: dit wordt niet eenvoudig, maar ik moet die film zélf maken. Ik heb zijn leven van dichtbij meegemaakt, ik heb gezien hoe groot de impact van het ongeluk is geweest. Op alles, eigenlijk.”

Willeke: “De film verraste me. Ik heb dingen gehoord die ik niet wist. Denise heeft het niet mooier gemaakt dan het is.”

Denise: “Marco heeft een prachtige stem, nog steeds. Een stem die sinds het ongeluk bijna nooit meer de Matthäus-Passion heeft mogen zingen. De Matthäus, zijn stem en ouder worden, dat waren voor mij de grote thema’s van deze film. Toen ik op dat spoor zat, dacht ik: dit zou weleens een heel mooie film kunnen worden.”

Willeke: “Op de filmacademie heeft Denise al een film gemaakt over haar eigen vader. (De beeldhouwer Leendert Janzée, die in 1972 zelfmoord pleegde. Denise was toen zes jaar oud, red.) Dat is zo’n mooie film geworden.”

Denise: “Marco zei: ‘Maak wat jij wilt maken.’ Hij wist dat het geen ‘normale’ film zou worden. Ik voelde me helemaal niet het meisje dat alles goed moest maken. Hij heeft me niet als dochter maar als filmmaker vertrouwen gegeven. Dat is moedig.” ▶

Scène 2: terug naar thuis
Waarin we het echtpaar Bakker/Van Ammelrooy dozen zien inpakken voor de verhuizing vanuit hun huurhuis aan de Vecht naar een kleiner huis in Beverwijk, terug naar de geboorteplek van Marco Bakker.
Willeke aan de keukentafel: “Ik heb het heerlijk gevonden om ooit een landhuis te hebben gehad, maar het werd te groot. En te duur.” Marco in gesprek met de nieuwe burens in Beverwijk: “Het voordeel van hier tegenover het Gooi is dat mensen hier eenvoudig zijn, en dat zijn wij ook.”

Willeke: “Marco belde me op een dag enthousiast op: ‘Willeke: mijn ouderlijk huis is te koop!’ We zijn gaan kijken, maar het was zo klein. Ik zag die grote man dat klei-

ne trapje naar boven nemen, daar kon ik niet tegen. Het is uiteindelijk een iets groter huis geworden, een paar straten verderop. Ik ben er happy. En Marco komt elke dag met verhalen van vroeger.”
Denise: “Marco was verslaafd aan het sterrendom en alles daaromheen. Maar hij is ook heel sociaal. Hij wil gewoon moppen tappen met zijn oude buurtgenoten.”
Willeke: “Over het ongeluk wil ik niet zoveel zeggen. Mijn verhaal is dat ik Marco door dik en dun ben blijven steunen. Hij is een eerlijk mens. Als de hele wereld tegen mij zegt dat hij liegt, dan liegt voor mij de hele wereld. Marco heeft aan de nabestaanden van de vrouw die omkwam beloofd dat hij er in de publiciteit over zou zwijgen, en dat heb ook ik gedaan.”

stemverheffing: “Mensen wéten niet wat er is gebeurd, ze weten alleen wat de pers erover schrijft.”

Willeke: “In Delft heb ik hem Bachs Matthäus-Passion voor het eerst horen zingen. Ik vond het echt geweldig. Sindsdien ben ik elk jaar mee geweest. Zo kon ik ook wat kleine acteertips geven. ‘In je rol blijven, Marco, ook als je niet zingt.’ Ik heb hem op mijn manier een beetje geregisseerd.”
Denise: “Ik lag als kind op schoot van Willeke te slapen tijdens zijn optredens in Delft. Daarna reden we vaak door naar wintersport in Zwitserland. Later herken je die muziek en hoor je pas hoe mooi het is. Niet voor niets open ik er de film mee.”

‘Marco is een eerlijk mens. Als de hele wereld tegen mij zegt dat hij liegt, liegt voor mij de hele wereld’

Op 31 oktober 1997 veroorzaakte operazanger Marco Bakker op het vip-parkeerdek van Amsterdam ArenA een tragisch ongeluk waarbij een 38-jarige vrouw om het leven kwam. Die gebeurtenis heeft een grote impact op zijn persoonlijke en professionele leven gehad. Iedereen had er een mening over. “Opeens was ik in Nederland niemand meer, alleen in het buitenland kon ik nog van me laten horen,” zegt hij daarover in een interview. “Een vreselijke tijd was dat.” Met de tegenpartij werd afgesproken dat Bakker zich niet meer in het openbaar zou uitlaten over het ongeluk. Daar heeft hij zich aan gehouden. Filmmaakster Denise Janzée, de dochter van zijn vrouw Willeke van Ammelrooy, maakte zeventien jaar later een intiem portret van haar stiefvader. Twee jaar lang heeft ze hem, zonder enige beperking, samen met cameraman Sander Snoep mogen volgen. De 85 minuten durende film gaat over veel meer dan het ongeluk, maar die gebeurtenis bepaalt wel de grondtoon van de documentaire. In *Marco, de weg terug* laat Denise zien hoe het Marco Bakker de afgelopen jaren privé en professioneel is vergaan. Het resultaat is een indringend en ongepolijst portret.

Denise: “In de film wilde ik wel dieper op zijn emoties ingaan, maar Marco heeft gezegd: ‘Over het ongeluk zelf zeg ik niks, dat is een belofte waaraan ik me houd.’ Wij gingen vaak mee naar optredens. Achteraf heb ik gedacht: gelukkig zaten wij niet in die auto.”
Willeke: “Dan waren we allebei dood geweest. De bijrijderplek was helemaal weg. Hoe ik het allemaal heb ervaren is nog een dicht boek. Ik zoek naar een vorm om daar ooit nog iets mee te doen. Al zeventien jaar lang is dat mijn dilemma.”

Scène 3: heimwee naar de Matthäus
Waarin Marco naar de Matthäus-Passion op televisie kijkt. Dan valt hij plots in met zware stem: ‘Meine Seele ist betrübt, bis an den Tod.’ Marco: “Contracten vervielen, opdrachten bleven uit. Zelfs in Antwerpen, waar ik 22 jaar de passie deed, mocht ik niet meer zingen omdat één bestuurslid zei: ‘Die Bakker willen we niet meer’.” Dan met

Willeke: “Ik heb elke keer van binnen gehuild als Marco weer niet werd gevraagd de Matthäus van Bach te zingen. Toch bleef hij elk jaar repeteren, voor het geval dat. Maar Marco’s leven is niet alleen een tragisch leven. Zo is het niet. Het ongeluk was een tragische gebeurtenis, maar Marco heeft zich echt ontwikkeld als mens: minder afstandelijk, socialer.”
Denise: “En dat komt ook door ouder worden.”
Willeke: “En wijzer.”
Denise: “Hij is voor mij veel toegankelijker dan vroeger. Ik vind jullie samen ook veel leuker.”
Willeke: “Wij zijn allebei van eenvoudige afkomst. Maar roem doet iets met je.”
Denise: “Bij roem zit ook altijd een gekte. In de film zegt Ernst Daniël Smid het mooi: ‘Je hebt Marco de poseur, en Marco de gewone jongen. De poseur loopt met een open zenuw door de porseleinkast van de wereld. Ik werd bang van wat de wereld met hem deed’.”

Willeke: “In het begin van je carrière word je overvallen door alle aandacht, daarna probeer je een eigen route te bepalen in die publiciteit. Dan is het geven en nemen. Maar als je iets verschrikkelijks overkomt, zijn er ineens geen regels meer. Dan gaat de pers door roeien en ruiten.”
Denise: “De keerzijde van roem zal altijd een rol blijven spelen in mijn werk. Ik ben er zo vaak mee geconfronteerd, ik zag daar de charme niet van in. Op de eerste dag op mijn nieuwe school vroeg een docent: ‘Ben je niet met de limousine, Denise? Jij bent toch de dochter van....?’ Ik kon wel door de grond zakken.”

Scène 4: steun van vrienden
Waarin we ons bevinden in een rommelig zaaltje ergens in Jakarta, zonder enige vorm van glamour. De drie baritons, Henk Poort, Ernst Daniël Smid en Marco Bakker, bereiden zich voor op een optreden, samen met de technici die geen woord Engels spreken. Er wordt gezocht, gevloekt en gelachen. Later zien we de drie mannen optreden met een geluidsband in zwarte lakschoenen en dito pak. Op de hotelkamers verdwijnt de stress en praten de mannen vrijuit.

Willeke: “Er is tussen die drie mannen een vriendschap gegroeid die niet meer weggaat. Ze kunnen elkaar afblaffen, ze kunnen elkaar in de maling nemen, ze hebben af en toe concurrentiestrijd. Het zijn wel drie mannetjes hoor. Maar ze vangen elkaar ook op.”
Denise: “Eigenlijk zit daar een zelfstandige film in. Ik heb zo veel mooie scènes uit die tour moeten knippen. In Indonesië heb ik dicht op hun huid gezeten. Ik heb ze gefilmd zoals het was. Kleine zaaltjes op universiteiten, het amateuristisch geklungel met techniek, de spraakverwarring. Maar ook het plezier van optreden en het signeren van de cd’s. Je krijgt een beeld van de roem en erkenning die Marco in Nederland soms mist.”

Scène 5: eenzame strijd
Waarin een glorieus optreden van de drie baritons op de ouderenbeurs langzaam overgaat in een verstilde solo van Marco Bakker, zittend op een barkruk. Het licht

Actrice Willeke van Ammelrooy (1944) volgde tussen 1961-1964 haar opleiding aan de Toneelschool Amsterdam. Daarna werkte ze tot 1965 bij de Kleine Komodie in Den Haag. De afgelopen decennia speelde ze in vele films, toneelstukken en series. Ze is vooral bekend van de Oscarwinnende film *Antonia* van Marleen Gorris en de film *Bride flight* van Ben Sombogaart. Naast haar acteerwerk regisseert ze ook educatieve films en commercials. Op dit moment speelt ze in de toneelvoorstelling *Agnes van God*. Willeke van Ammelrooy was getrouwd met beeldend kunstenaar Leendert Janzée met wie ze een dochter, Denise, krijgt. Later trouwt Willeke met operazanger Marco Bakker.

Denise Janzée (1966) studeerde afaan de Nederlandse Filmacademie in de richting regie, documentaire en montage. De thema’s voor haar films zoekt ze veelal dicht bij zichzelf. Zo ging haar eindexamenfilm, *Schadambaab*, over haar vader beeldend kunstenaar Leendert Janzée die zelfmoord pleegde toen zij zes was. Later maakte ze een film over haar moeder, *Mijn moeder de actrice, Willeke van Ammelrooy*. En de film *Alleen in de wereld*, over kinderen van kunstenaars. Met de teledoc *Marco, de weg terug* is haar familietrilogie compleet. Denise Janzée woont en werkt in Amsterdam en is moeder van zoon Jesse.

dimt. De camera glijdt van lakschoen, via de broekspijp van zijn smoking naar zijn handen waarin de microfoon rust. Dan zingt hij de tekst van Stephen Sondheim: ‘Isn’t it rich, isn’t it queer. Losing my timing this late in my career. And where are the clowns.’ De aftiteling loopt.

Willeke: “Uiteindelijk is het een eenzame strijd die hij zelf moet voeren. Deze film is geen afronding van die strijd, maar het is wel een belangrijke film. Ook voor mezelf. Hij heeft een opening in mijn hart gemaakt. Ik heb het ook tegen Denise gezegd: ‘Wat ben ik blij dat jij mij Marco terug hebt gegeven.’”
Denise: “Het was een cadeautje om deze film te mogen maken. Klinkt een beetje raar misschien, maar ik heb vooral ontzettend gelachen. Toen ik bij het Nederlands Filmfestival de reacties van het publiek

zag, met veel gelach en ook verstilde momenten, toen dacht ik: ja, dit is een eerlijke film geworden. Het is gelukt.” ■
 Donderdag 1 januari 2015, 21.05 uur zendt Avrotros op NPO 2 de Teledoc *Marco: de weg terug* uit.

NIEUWE CD MARCO BAKKER
Bij het monteren van de film stuitte editor Sander Vos op veel mooie, tamelijk onbekende, klassieke vertolkingen van Marco Bakker, zoals liederen van Robert Schumann en Gustav Mahler. Daar moest een cd van komen, vond hij. Die kwam er. Bakker keert met deze cd terug naar zijn muzikale wortels.
 • Schumann/Mahler. *Dichterliebe*, *Kindertotenlieder*, *Liedereines fahrenden Gesellen*. Marco Bakker, Bariton; Mirsa Adami, piano, € 14.